

Hyvinvointikertomuksen
vuosiraportti 2023

1	Sisällys	
2	JOHDANTO HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEEN	2
3	HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN YLIVIESKASSA	2
4	HYTE-KERROIN	3
5	KESKEISIMMÄT MUUTOKSET YLIVIESKALAISTEN HYVINVOINNIN TILASSA 2023	6
6	TALOUS, VÄESTÖ JA ELINVOIMA	6
7	LAPSET, NUORET JA LAPSIPERHEET	6
8	TYÖIKÄISET	9
9	IKÄÄNTYNEET	11
10	RAPORTOINTI TERVEYDEN- JA HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN TOIMENPITEISTÄ VUODELTA 2023	12
11	YHTEENVETO	27
12	VALTUUSTOKÄSITTELY	27
13	LÄHTEET	27

Johdanto hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti sekä laatia suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain. Tämän lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §).

Hyvinvointikertomus vuodelta 2023 on kuvaus ylivieskalaisten hyvinvoinnista ja tehdyistä toimenpiteistä. Vuosiraportissa on kuvattu lyhyesti keskeisimpiä muutoksia väestön hyvinvoinnin tilassa. Kertomus perustuu hyvinvoinnin suunnitelmassa 2021–2024 asetettujen tavoitteiden ja mittareiden toteutumiseen sekä kuvaukseen tehdyistä toimenpiteistä.

Ylivieskan kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2017–2021 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 8.6.2020. Laaja hyvinvointikertomus pitää sisällään katsauksen hyvinvoinnin tilaan ikäryhmittäin ja kuvaa kaupungin eri hyvinvoinnin edistämisen toimia toimialoittain.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Ylivieskassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu kaikkien toimialojen tehtäviin ja on osa kaikkien jokapäiväistä arkea. Koordinoinnin vastuu on Ylivieskassa hyvinvoinnin toimialalla. Hyvinvoinnin toimiala pitää sisällään kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- sekä kuntalaispalvelut. Hyvinvointijohtaja vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta.

Ylivieskan kaupungin HYTE-työryhmä koostuu hyvinvointitoimialan yksiköiden johtajista täydennettynä sivistystoimen, varhaiskasvatuksen, Hyvinvointialue Pohteen, kansalaisopiston, musiikkiopiston sekä nuorisopalveluiden edustajilla. HYTE-työryhmä kokoontuu säännöllisesti ja toimii aktiivisesti tavoitteena edistää ylivieskalaisten hyvinvointia ja terveyttä.

Hyvinvointityö vaatii laajaa yhteistyötä kaupungin eri hallintokuntien välillä mutta myös eri ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tiivis yhteistyö kolmannen sektorin; seurakunta ja yhdistykset, mutta myös yrittäjien kanssa, on välttämätöntä kaupungin asukkaiden hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

Hyvinvointityöllä on myös oma maakunnallinen aspekti. Vuonna 2019 solmittiin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimus vuosille 2019–2025. Se on pohjoispohjalaisten ihmisten hyvinvoinnin kehittämiseksi tehty kumppanuussopimus. Tavoitteena on lisätä maakunnallista yhteistyötä mm. yhteisillä vuosittaisilla hyvinvointia kehittäville teemoilla.

HYTE-kerroin

Vuoden 2023 alussa kunnille aletaan maksaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosaa (HYTE-kerroin) HYTE-kertoimen on tarkoitus olla kannustin, minkä avulla kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyön mukaan. HYTE-kerroin määritellään eri indikaattoreiden mukaan, joiden tarkoituksena on kuvata kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja sen tulosta. Indikaattorit liittyvät muun muassa kunnan johtoon, perusopetukseen, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä kuntalaisten hyvinvoinnin tilan muutosta kuvaaviin indikaattoreihin.

HYTE-kertoimen perusteella määräytyy hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen rahoitusosuus, joka lasketaan seuraavasti:
 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan HYTE-kerroin / koko maan HYTE-kerroin, joka vuonna 2023 on 67. Ylivieskan HYTE-kerroin vuonna 2023 on 65, joka tarkoittaa 18,5 € / asukas.
 Ylivieskan HYTE-kerroin euroina vuonna 2022 oli 17,9 € / asukas.

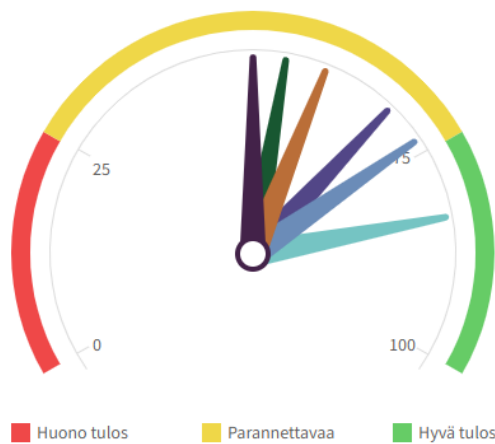
Prosessi-indikaattori			
Kuntajohto	2021	2022	2023
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	0
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100

	2021	2022	2023
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100
Liikunta			
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	0	0	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin		100	
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100
Peruskoulu			
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein	96	96	
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	62	62	
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	60	60	
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	55	55	
Kulttuuri			
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	0	0	100

Tulosindikaattorit	Alkuperäiset		Skaalattu	
	2021	2023	2021	2023
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	26,9	29,5	30	55
Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	17,7	20,3	55	42
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17—24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	9,6	8,6	47	61
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25—64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	1,4	1,3	33	50
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	8,1	8,2	43	36
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	582,3	436,6	34	68

Koko kunnan terveyden edistämisen aktiivisuutta mitataan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tuottamalla TEAvisari-palvelulla. TEAvisari-palvelu kuvaa kunnan orhanisaation aktiivisuutta edistää kuntalaisten terveyttä. TEAvisari sisältää kysymyksiä eri sektoreista, joiden avulla kartoitetaan kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilan seuranta, työhön kohdistettuja resursseja, tiedolla johtamista, poikkihallinnollista yhteistyötä sekä johtamista kokonaisuudessaan. Ylivieskassa vuonna 2023 ollaan terveydenedistämisenaktiivisuudessa hieman jäljessä koko maan keskitasosta, joskin pisteet ovat nousseet edellisvuodesta (62p vuonna 2022).

Kaikki sektorit : Ylivieska 2023

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 12.03.2024

Pisteet	Ylivieska	Koko maa
Kaikki sektorit	65	70
Kuntajohto	73	83
Perusopetus	59	65
Lukiokoulutus	50	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	68	72
Perusterveydenhuolto	54	70
Kulttuuri	83	71

Keskeisimmät muutokset Ylivieskalaisten hyvinvoinnin tilassa 2023

Ylivieskan kaupungin hyvinvointisuunnitelma koostuu Ylivieskan kaupungin strategian mukaisista painopisteistä, erilaisista hyvinvointia tukevista suunnitelmista ja ulkopuolisten työryhmien suunnitelmista.

Ylivieskan kaupungin visio on Ylivieska – Kasvun kaupunki. Periaate on toimia asukaslähtöisesti, yrittäjyystävällisesti, ennakkoluulottomasti ja tehokkaasti. Ylivieskan kaupungin strategian hyvinvointitavoitteet ovat;

- Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen palvelut
- Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina
- Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa

Talous, väestö ja elinvoima

Ylivieskan kaupungin talouden kannalta haasteena on suuri lainakanta. Ylivieskan lainakanta on kohonnut kuntien keskiarvosta yli kaksinkertaiseksi, vaikkakin se pieneni 2023. Lainakanta on €/as mitattuna Suomen kärkikymmenikössä. Vuoden 2023 hyvä ylijäämä, noin 2 miljoonaa euroa, kohensi kaupungin taloustilannetta ja mahdollisti lainakannan pienentämisen. Vahva vuosikate riitti kattamaan kaupungin investoinnit.

Vuoden 2023 ylijäämä lisäsi taseen ylijäämää noin 3,9 miljoonaa euroon. Taseen puskuri tuleville vuosille on kuitenkin vielä varsin niukka, joten talous aiheuttaa tulevina vuosina haasteita, jos menokuri tai tulopuoli heikkenee.

Ylivieskan asukasluvun kasvoi vuonna 2023. Asukasluku lisääntyi 75 hengellä. Vuosina 2014–2023 kasvu on ollut yli 600 asukasta ja 2000-luvulla kasvu on ollut yli 2000 asukasta. Ylivieskassa syntyneiden määrä nousi viidellä syntyneellä vuodesta 2022. Laajemmin tarkasteltuna syntyneiden määrä laskee edellisvuosiin verraten kuten useilla paikkakunnilla. Luonnollinen väestönlisäys jäi laskun puolelle. Keskeisin syy väestön kasvun nousuun on nettomaahanmuutto, missä Ylivieskan väkiluku kasvoi 71 henkilöä.

Työttömyysaste kohosi hiukan edellisvuodesta, mutta pysyi silti hyvällä tasolla. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa yhteensä 757 henkeä, joista lomautettuja oli yhteensä 208. Vastaavana ajankohtana 2022 työttömiä työnhakijoita oli 568 ja lomautettuja 96. Ylivieskan työttömyysaste ka. oli vuonna 2023 8,6 %.

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) laatiman kouluterveyskyselyn mukaan on nähtävissä, että ylivieskalaisten peruskoululaisten koettu yksinäisyys on vähentynyt vuoteen 2021 verraten. 4.- ja 5 luokkalaisista 0,3 % koki, ettei hänellä ole yhtään hyvää ystävää, kun vuonna 2021 vastaava luku oli 1 %. 8.- ja 8 luokkalaisista puolestaan 9,3 % koki, ettei hänellä ole yhtään hyvää ystävää. Vuonna 2021 vastaava luku oli 12,5 %.

Yhä useampi 8.- 9-luokkalainen kokee oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien määrä on kasvanut 2,6 % vuodesta 2021. Yhä useampi peruskoululainen kokee lisääntyntä koulu-uupumusta tai ahdistuneisuutta. Koulu-uupumusta tai ahdistuneisuutta koki 4.- ja 5 luokkalaisista 17,4 %, kun vuonna 2021 vastaava kokemus oli 11,5 %. Vastaavasti 8.- ja 9-luokkalaisista näin koki 19,4 %, kun vuonna 2021 vastaava luku oli 17,6 %.

Peruskoulun 5.- ja 8-luokkalaisten fyysistä toimintakykyä arvioivien MOVE!-mittausten perusteella ylivieskalaisten nuorten toimintakyky on kehittynyt vuoteen 2022 verraten jo toista vuotta peräkkäin. Vuonna 2023 5.luokan oppilaista 29,2 % on tulosten mukaan heikko fyysinen toimintakyky, kun vuonna 2022 vastaava luku oli 33,3 %. 8.luokan oppilailla heikon fyysisen toimintakyvyn omasi 34,9 %, kun vuonna 2022 vastaava määrä oli 38,5 %.

Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien määrän vähenemisen lisäksi myös harrastuneisuus on kasvanut ylivieskalaisten lasten ja nuorten keskuudessa. 4.- ja 5-luokkalaisista harrastaa enemmän kuin kerran viikossa jotain 87,1 %, kun vastaavasti vuonna 2021 luku oli 80 %. 8-luokkalaisista enemmän kuin kerran viikossa harrastavien määrä oli puolestaan 97,6 %, kun vuonna 2021 lukema oli 93,6 %. Myös huolta herättävää päihteiden ja nikotiinituotteiden käytössä on tapahtunut positiivista kehitystä. 8.- ja 9-luokkalaisista 3,4 % kokee huolta herättävää päihteiden tai nikotiinituotteiden käyttöä, kun vuonna 2021 vastaava lukema oli 12,6 %.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) laatiman kouluterveyskyselyn mukaan ylivieskalaisten lasten ja nuorten ruokailutottumukset sekä tyytyväisyys tarjottuun ruokaan on pääosin heikentynyt. 4.- ja 5-luokkalaisista 34,7 % ei syö aamupalaa joka arkiamu (vuonna 2021 32,6 %). Vastaavasti 8.- ja 9-luokkalaisista 46,8 % kertoo, ettei syö aamupalaa joka arkiamu (vuonna 2021 41,5 %). Lukion 1.- ja 2 vuoden oppilaiden tyytyväisyys kouluruuan laatuun ja makuun heikkeni vuodesta 2021. Ruokailutottumusten heikkenemisen lisäksi ylipaino on lisääntynyt. 8.- 9- luokkalaisten keskuudessa oppilaista 20,3 % on ylipainoisia (vuonna 2021 17,7 %).

Yhä useampi nuori kokee, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita. 8.-

ja 9-luokkalaisista 64,4 % kokee, että huumeita on helppo hankkia omalta paikkakunnalta (vuonna 2022 46,4 %). Lukion 1.- ja 2-luokkalaisista vastaavasti 65,1 % kokee huumeiden hankkimisen helpoksi (vuonna 2022 49 %).

Nuorisotalo Holvi avasi ovensa nuorille lokakussa 2022. Ylivieskan keskustan ytimessä sijaitseva nuorisotalo pitää sisällään monipuoliset mahdollisuudet ja toimii nuorten keskeisimpänä kohtaamispaikkana.

THL:n tilastotietojen mukaan Ylivieskan väestöstä vuonna 2023 10,5 % oli 16 – 24 vuotiaita. Nuorisotyöttömyyden osuus 16-24 vuotiaissa jatkoi laskua 2023 ollen 10,6 %. Nuorisotyöttömyyden osuus vuonna 2023 oli 10,6%. Maakunnan (15,2 %) ja valtakunnan (11,5%) nuorisotyöttömyyteen verrattuna nuorten työttömien määrä Ylivieskassa on hieman pienempi.

Lapsiperheiden osuus kaupungin perheistä on 42,0%, mikä on 1,7 % enemmän kuin maakunnassa keskimäärin. 19,7 % lapsiperheistä on yhden vanhemman perhe ja yhden vanhemman perheiden osuus on pitkällä aikajänteellä (2010-2023) lisääntynyt tasaisesti. Toimeentulotukea sai 7,2 % lapsiperheistä, mikä on hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna (7,5 %).

Ylivieskalaisten Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi 2023 lukuina

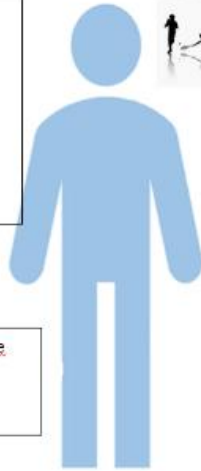

Oppilaat, joilla ei yhtään
hyvää ystävää vähentyneet
4.-5lk **2021** 1% **2023** 0,3%
8.-9lk **2021** 12,5% **2023** 9,3%

Ruokailutottumukset ja tyytyväisyys heikentyneet pääosin

Ei aamupalaa joka arkiamu
4.-5lk **2021** 32,6% **2023** 34,7%
8lk **2021** 41,5% **2023** 46,8%
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8.-9lk
2021 52,1% **2023** 35,3 %
Kouluruoka on laadultaan hyvää
Lukio **2021** 59 % **2023** 23,4%
Kouluruoka on maultaan hyvää
Lukio **2021** 52 % **2023** 27,1 %

heikko fyysinen toimintakyky

5lk **2022** 33,3% **2023** 29,2%
8lk **2022** 38,5 % **2023** 34,9%

Lapset ja nuoret harrastavat enemmän jotain vähintään kerran viikossa

4.-5lk **2021** 80% **2023** 87,1 %
8lk **2021** 93,6% **2023** 97,6%

Nuorisotyöttömyyden
osuus 18-24 vuotiaissa
jatko laskua
2021 15,7% **2022** 10,9%
2023 10,6%

Huolta herättävää päihteiden- tai nikotiinituotteiden käyttöä

8.-9lk **2021** 12,6% **2023** 3,4 %

Tyytyväisyys omaan elämään lähes samalla tasolla

4.-5lk **2021** 83,4 % **2023** 85,4 %
8.-9lk **2021** 65,5 % **2023** 66,0 %
1.-2 lukio **2021** 69,3 % **2023** 65,1 %

Yhä useampi kokee, että paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita

8.-9lk **2022** 46,4% **2023** 64,4%
1.-2 lukio **2022** 49 % **2023** 65,1 %

Yhä useampi koululainen kokee koulu-uupumusta tai ahdistuneisuutta

4.-5lk **2021** 11,5% **2023** 17,4 %
8.-9lk **2021** 17,6 % **2023** 19,4 %

Työkäiset

Työllisten määrä on ollut kääntyneenä kasvuun parin viime vuoden ajan. Vuonna 2023 työttömien % osuus työvoimasta kääntyi pieneen kasvuun, joskin Ylivieskassa ollaan vielä maakunnallisen tason alapuolella. Ylivieskassa työttömien osuus työvoimasta oli 8,4 % (vuonna 2022 7,5 %). Pohjois-pohjanmaalla vastaava luku vuonna 2023 oli 11 %. Rakennetyöttömyys, eli vaikeasti työllistyvien osuus pysyi alhaisena ollen 3 %. Pohjois-pohjanmaalla vastaava luku on 4,3 %. Työttömien aktiivisuustaste heikkeni hieman ollen 25,7 % (vuonna 2022 26,1). Ylivieskan luku on tässä kohtaa maakunnallista tasoa hivenen heikompi (Pohjois-Pohjanmaa 26 %).

Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on pysynyt Ylivieskassa melko tasaisena useamman vuoden ajan. Vuonna 2023 16 - 64 vuotiaista työkyvyttömyyseläkettä saaneiden määrässä ei ole havaittavissa merkittäviä muutoksia aikaisempiin vuosiin verraten (2023 7,1 %, 2022 7,2 %, 2021 7,1 %). Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on edelleen korkea verrattuna maakunnalliseen tai valtakunnalliseen tasoon (2023 PP 6,5 % ja koko maa 5,2 %).

työkäisten kohdalla on havaittavissa uupumusta ja psyykkistä kuormaa edelleen kasvavissa määrin. Mielenterveysperusteisesti sairaspäivärahaa saaneiden 25- 64 - vuotiaiden määrät ovat olleet tasaisessa kasvussa edellisten vuosien ajan. Vuonna 2023 Ylivieskassa heidän osuus oli 43,2 / 1 000 henkilöä kohti (2021 40,3 ja 2022 41,2). Myös mielenterveysperusteisten osasairaspäivärahojen alkaneet kaudet yli 18-vuotiailla kasvoi ollen 60, 8 (PP 48,6 ja koko maa 36,3).

Poliisin tietoon tulleita kaikkia huumausainerikoksia oli 6,6 / 1000 asukasta kohti, mikä on enemmän kuin Pohjois-Pohjanmaalla ja koko maassa keskimäärin (5 ja 4,8). Ylivieskassa tietoon tulleet huumausainerikokset kasvoivat, sillä vuonna

2022 vastaava lukema oli 3,6. Myös päihdehuollon avopalveluissa asiakkaiden määrä kasvoi. Ylivieskassa päihdehuollon avopalveluissa kävi 22,8 / 1 000 asukasta kohden, kun vuonna 2022 luku oli 14,8. Ylivieskassa asiakasmäärät ovat merkittävästi suuremmat kuin maakunnassa (4,9) tai valtakunnallisesti (3,5).

Poliisin tietoon tulleita rattijuopumustapauksia oli 4,4 / 1000 asukasta kohti, joka oli vastaava vuoden takaiseen tilanteeseen. Määrät ovat aavistuksen isommat kuin Pohjois-Pohjanmaalla ja koko maassa keskimäärin.

Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 25–64-vuotiaita oli Ylivieskassa 24,7 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2023, mikä on hieman vähemmän kuin Pohjois-Pohjanmaalla yleensä (24,8%).

Vuonna 2023 Ylivieskassa panostettiin liikuntaolosuhteiden sekä hyvinvoinnin tukemisen kehittämiseen, joista näkyvimmit kokonaisuudet olivat Hamarin talviuintipaikan avautuminen. Hamarin talviuintipaikka nousi investoinniksi kaupungin osallistavan budjetoinnin kautta. Liikuntapalveluiden tarjoaman liikuntaneuvonnan kautta liikunnallista elämäntapaa on päässyt edistämään vuoden 2023 aikana liki 354 kävijää.

Kulttuuripalvelut ovat tavoittaneet kaikenikäisiä asukkaita enemmän kuin edellisvuonna. Kulttuuritapahtumien kävijämäärä vuonna 2023 on ollut 51 000 kävijää. Myös kirjastopalvelut ovat tavoittaneet kuntalaisia aktiivisesti vuonna 2023. Kirjaston lainausmäärät ovat nousseet edellisvuodesta, vuonna 2023 lainoja oli 19,6 / asukas (2022 18,46 /asukas), mikä on Ylivieskan kirjaston kautta aikojen ennätys. Kansalaisopisto ja musiikkiopisto tarjoavat myös monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille.

Ylivieskalaisten Työikäisten hyvinvointi 2023 lukuina

Polisiin tietoon tulleet
huumausainerikoksen / 1 000
asukasta kohden
2022 3,6 2023 6,6

Päihdehuollon avopalveluissa
asiakkaita / 1 000 asukasta
Yka 2022 14,8 2023 22,8
PP 2022 4,2 2023 4,9

Mielenterveysperusteisten
osasairauspäivärahojen
alkaneet kaudet / 10 000 yli 18-
vuotiasta

Yka 2021 40,7 2023 60,8
PP 2021 37,2 2023 48,6
Maa 2021 29,2 2023 36,3

Työttömien aktiivointiaste, %

Yka 2022 26,1% 2023 25,7%
PP 2022 28,6 % 2023 26,0 %

Polisiin tietoon tulleita
rattijuopumustapauksia oli **4,4 /**
1000 asukasta kohti
PP 2,8 koko maa 2,8
Yka 2021 6,8 2021 4,5

Mielenterveysperusteisesti
sairaspäivärahaa saaneiden 25–64-
vuotiaiden määrät ovat olleet
tasaisessa kasvussa edellisten
vuosien ajan
2021 40,3 / 1 000 2022 41,2 / 1 000
2023 45,2 / 1 000

Työttömien osuus % työvoimasta
kasvoi hieman
Yka 2022 7,5% 2023 8,4%
PP 2022 9,9 % 2023 11,0 %

Rakennetyöttömyys eli vaikeasti
työllistyvien osuus pysyi
alhaisena
Yka 2022 3,1 % 2023 3,0 %
PP 2022 4,2 % 2023 4,3 %

Sairaspäivärahaa saaneiden
määrät pienenevät 16-64
vuotiaissa / 1 000
Yka 2022 246,2 2023 135,2

Ikääntyneet

Ylivieskan ikärakenteessa on ollut nähtävissä jo pidemmän aikaa ikäihmisten määrän kasvu. Viimeisen 20 vuoden aikana yli 64-vuotiaiden osuus on kasvanut yli 8 %, ollen vuonna 2023 22% kaupungin väkiluvusta. Ikääntyneiden määrä tulee jatkamaan kasvua, mikä tulee korostamaan palveluiden tarvetta ikäihmisille kasvavissa määrin.

Vuonna 2023 liikuntapalvelut jatkoivat iloisesti yhdessä-teema aamupäivien järjestämistä ajankohtaisilla aiheilla. Yhtenä keskeisenä teemana oli hyvinvointi ja arjessa selviytyminen. Viikoittaisiin kohtaamisiin osallistui kymmeniä ikäihmisiä sekä eri järjestöjen edustajia. Aamupäivissä kuultiin asiantuntijaluentoja sekä tehtiin käytännön harjoituksia.

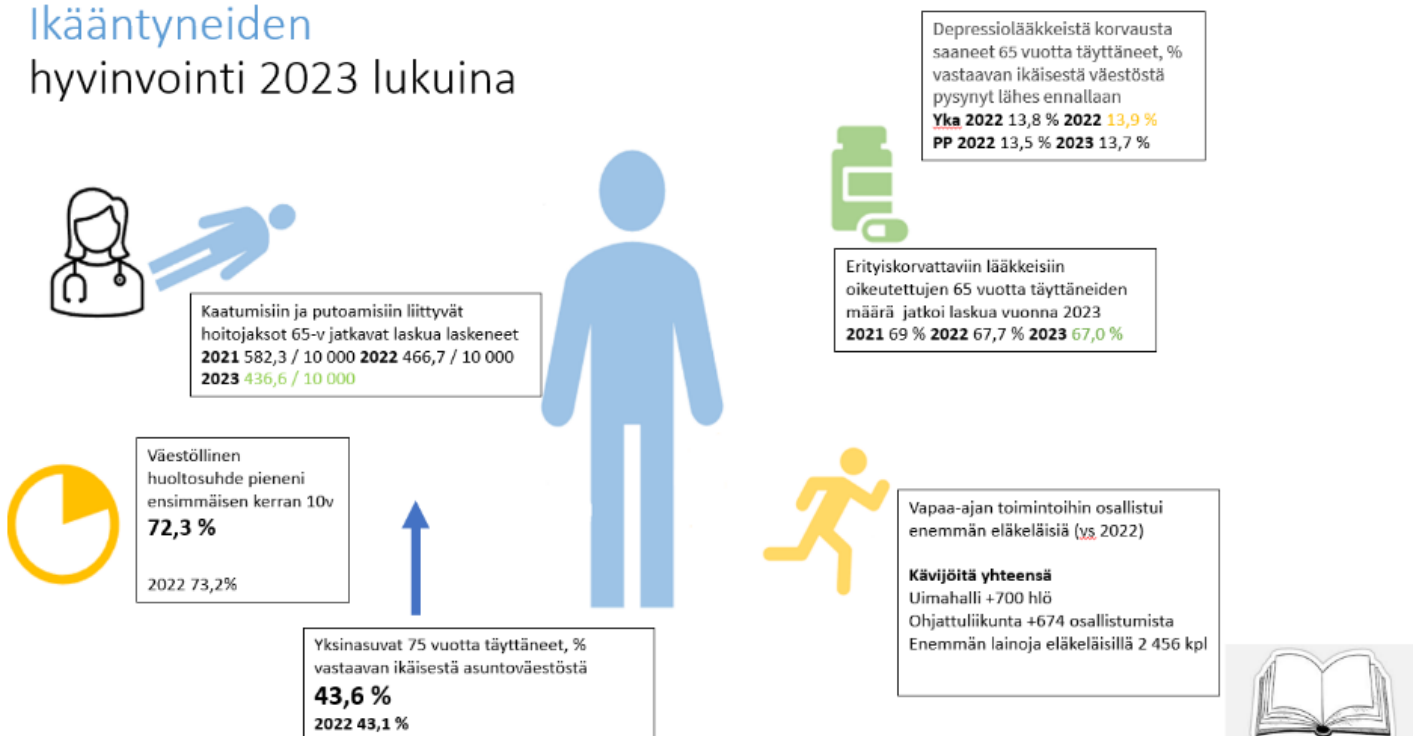
Vuonna 2023 Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65- vuotta täyttäneillä jatkoivat laskua edellisvuosien tapaan.

Kaatumisen ehkäisyä on jatkettu viime vuosien hyviä käytänteitä, esimerkiksi tarjoamalla liikuntaneuvontaa tukemaan oman toimintakyvyn keihtymistä sekä jakamalla hiekoitussoraa kuntalaisille.

Vapaa-ajan toimintoihin osallistui vuoden 2023 aikana ennätysmäärä ikäihmisiä. Esimerkiksi uimahallin kävijöissä eläkeläisten määrä kasvoi noin 700 käynnillä edellisvuodesta. Myös ohjatun liikunnan senioriryhmissä vieraili 647 kävijää enemmän kuin vuonna 2022. Myös eläkeläisten aktiivisuus kirjaston palveluissa kasvoi edellisvuodesta. Yli 65-vuotiaat lainasivat n. 2 500 lainaa vuonna 2023.

Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden määrä on ollut laskussa muutaman vuoden ajan ja lasku jatkui vuonna 2023. Oikeus erityiskorvaukseen tarkoittaa, että kyseisellä henkilöllä on jokin vakava ja pitkäaikaista lääkitystä vaativa sairaus. Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen määrä on pufonnut 2 % viimeisen kahden vuoden aikana.

Ylivieskalaisten Ikääntyneiden hyvinvointi 2023 lukuina

Raportointi terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteistä vuodelta 2023

	Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteutuminen TP 2023	Vastuutaho
Palveluista hyvinvointia	1. Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palvelut	Organisoimme ja resursoimme hyte-asiat uudelleen	Hyvinvointikertomuksen mittarit, , Työttömyysaste, Liikkuvan koulun nykytilan arviointi - työkalu	Liikuntapalveluiden markkinointipäällikön nimikemuutos hyvinvointikoordinaattoriksi. Kotouttamisasioiden organisointi	Kaupungin hallitus, toimielimet
		Hyödynnämme hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa		Yksiköiden toimintojen kehittäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman ja kerätyn tiedon pohjalta. Esimerkiksi Kirjastossa kävi Pohteelta suunhoidon erityisasiantuntija pitämässä infopistettä ja lisäämässä tietoisuutta suuhygienian asioista.	
		Arvostamme jokaista työntekijää ja huolehdimme työhyvinvoinnista, jolla turvaamme myös laadukkaiden palveluiden tarjoamisen		Liikuntamahdollisuuksiin tarjotaan edukkaampaa hintaa kaupungin työntekijöille (uinti, tennis, squash, sulkapallo, keilaus) sekä kaupungin harrastevuoroja, Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen	

				Esihenkilökoulutus	
		Pidämme työ- ja toimitilat ajanmukaisina ja terveellisinä		Kiinteistöjen havaittuihin epäkohtiin on puututtu tehokkaasti ja ratkaisukeskeisesti Koko nuorisopalveluiden siirtyminen nuorisotalo Holviin paransi huomattavasti nuorisopalveluiden toimintamahdollisuuksia ja nuorten tavoittamista.	
		Teemme työllisyydenhoidossa monialaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa työttömien yksilöllisten palvelutarpeiden ja työllistymisedellytysten parantamiseksi		Nuorisopalveluiden Ohjaamon yhteistyö toimii työllisyyden kuntakokeilun kanssa, TE-asiantuntija Ohjaamossa kerran viikossa aukioloaikana. Tulosityksiköt ovat työllistäneet arjessa useita palkkatukityöllistettyjä	
		Teemme yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi		Liikuntaneuvontapalveluketjun toteuttaminen ja kehittäminen	

				<p>Nuorten monialainen ohjaus- ja palveluverkosto kokoontuu säännöllisesti.</p> <p>yhdistysten kanssa yhteistyötä toimintojen ja tapahtumien osalta esim. urheiluseurat, yleishyödylliset yhdistykset, Pohde, Omaisoiva, Jokilaakson AVH, kehitysvammaisten asumisyksiköt</p>	
		Otamme hyvinvoinnin mukaan koulupäiviin		<p>Hyvinvointitoimialan ja koulujen välisen yhteistyön tiivistäminen</p> <p>Koulunuorisotyötä tehdään säännöllisesti peruskoulussa.</p>	
		Kehitämme koulujen piha-alueita ja lähiliikuntapaikkoja		<p>Rahkolan koulun piha-alueen kehittäminen. Talviuintipaikka Hamariin.</p>	

		Kehitämme liikunnan iloa jo lapsesta saakka		Kirjaston satutunnit ja liikuntaleikit. Suomen harrastamisen malli- sekä monipuolinen kerhotoiminta	
	<p>Hyvinvointikertomuksen mittarit (Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palvelut)</p>	<p>Perusopetus 8. ja 9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tyytyväinen omaan elämään 2) Ei yhtään hyvää ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista 3) Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista 	Osuudet laskeneet vuoden 2021 tasosta	<p>1) Perusopetus 4. ja 5. lk. 83,4 %; Vuonna 2023: Perusopetuksen 4.- ja 5.lk 85,4 % Perusopetus 8. ja 9. lk: 65,5 %; Vuonna 2023: Perusopetus 8. ja 9. lk: 66 % Lukion 1.- ja 2.luokka 69,3 %; Vuonna 2023 Lukion 1.- ja 2.luokka 65,1 %</p> <p>2) Perusopetus 8. ja 9. lk: 12,5 %; Vuonna 2023: Perusopetus 8. ja 9. lk: 9,3 %</p> <p>3) Perusopetus 8. ja 9. lk: 26,9 %; Vuonna 2022: Perusopetus 8. ja 9 lk: 29,5 %</p>	

	2. Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina	Järjestämme monipuolista toimintaa lapsille, nuorille ja perheille	TEA-viisari, Kaupungin vapaa-ajanpalveluiden käyttöaste	<p>Musiikkiopisto järjestää muskaritoimintaa, soitinvalmennusta ja taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän musiikin opetusta. Varhaisiän musiikkikasvatuksessa (muskari + soitinvalmennus) 140 lasta, varsinaisia oppilaita 155.</p> <p>Nuorisotalo Holvissa laajasti toimintaa 9-29 -vuotiaille nuorille, kerhoja, avointa toimintaa, tapahtumia, Ohjaamon ja Jelpiverkon toimintaa.</p> <p>Kansalaisopistolla on Lasten taiteen perusopetusryhmiä kuvataiteessa ja käsityössä 8 kpl lisäksi paljon laulun- ja soitinopetusryhmiä sekä yksilöopetusta</p> <p>Kirjaston satutunnit ja kirjavinkkaukset</p>	Toimielimet
		Panostamme kaupungin toimitilojen hallintaan niin, että tiloja hyödynnetään entistä tehokkaammin		Tilojen käyttöasteiden seuranta ja tilojen mahdollinen monikäyttöisyyteen panostaminen	

	<p>Hyvinvointikertomuksen mittarit (Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina)</p>	<p>Vapaa-ajanpalveluiden tilojen ja palveluiden käyttöasteet</p>	<p>Käyttöasteet kasvaneet vuoden 2022 tasosta</p>	<p>Liikuntapalvelut</p> <table> <tr> <td></td> <td>%</td> <td>22</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Liikuntasali</td> <td>63,6</td> <td></td> <td>67,5</td> </tr> <tr> <td>Tennishalli</td> <td>62,3</td> <td></td> <td>67,6</td> </tr> <tr> <td>Jäähalli</td> <td>92,1</td> <td></td> <td>93,8</td> </tr> <tr> <td>Uimahalli (kävijät)</td> <td>56 841</td> <td></td> <td>57 327</td> </tr> </table> <p>Kulttuuripalvelut</p> <table> <tr> <td></td> <td></td> <td>22</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Akustiikka</td> <td>40 000</td> <td></td> <td>51 000</td> </tr> <tr> <td>Museot</td> <td>5 227</td> <td></td> <td>9 200</td> </tr> </table> <p>Kirjastopalvelut</p> <table> <tr> <td>Lainat/asukas</td> <td>18,4</td> <td></td> <td>19,6</td> </tr> <tr> <td>Käyntiä/asukas</td> <td>1,76</td> <td></td> <td>2,12</td> </tr> </table>		%	22	23	Liikuntasali	63,6		67,5	Tennishalli	62,3		67,6	Jäähalli	92,1		93,8	Uimahalli (kävijät)	56 841		57 327			22	23	Akustiikka	40 000		51 000	Museot	5 227		9 200	Lainat/asukas	18,4		19,6	Käyntiä/asukas	1,76		2,12
		%	22	23																																								
Liikuntasali	63,6		67,5																																									
Tennishalli	62,3		67,6																																									
Jäähalli	92,1		93,8																																									
Uimahalli (kävijät)	56 841		57 327																																									
		22	23																																									
Akustiikka	40 000		51 000																																									
Museot	5 227		9 200																																									
Lainat/asukas	18,4		19,6																																									
Käyntiä/asukas	1,76		2,12																																									
<p>3. Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa</p>	<p>Perhekeskustoimintamallin ajatuksena ennaltaehkäisevän toiminnan mukainen matalan kynnyksen kohtaamispaikka perheille.</p>	<p>Hyvinvointikertomuksen mittarit, Asiakaskyselyt, Oma arvio</p>	<p>PerhePesän kävijämäärä vakiintui koronavuosien jälkeen vuonna 2023 omalle, hyvälle tasolleen. PerhePesän merkitys perheiden kohtaamispaikkana on sekä ennaltaehkäisevää että perheiden hyvinvointia tukevaa. Toiminta on Mannerheimin lastensuojeluliiton organisoimaa toimintaa. Kävijäkerrat: 1006 lapset + 697 aikuiset"</p>																																									

		Tarjoamme perheille ja yksilölliselle tasolle turvallisen koulupolun monipuolisella tuella			Toimielimet
		Panostamme hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimintamallien juurruttamista		Maksuton liikuntaneuvontapolku ja sen kehittäminen Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen	
		Teemme yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ennaltaehkäisevän toiminnan eri tapojen kehittämisessä		Ohjaamme liikuntaneuvonta-asiakkaita mahdollisuuksien mukaan seurojen ja eri kolmannensektorin toimintaan. Kulttuuripalvelut; Vuosiaavustukset, tila-avustukset, tapahtumien järjestäminen mm. maksuttomat myyntipaikat Myllymarkkinoille ja kesän keskiviikkotorit yhdistyksille	
		Tuemme aktiivisesti monipuolisen liikunnan ja kulttuurin järjestämistä		Liikunta- ja kulttuuripalveluiden yleisavustukset ja kohdeavustukset. Tuemme tilavuokrien ja tekniikan osalta liikunnan ja kulttuurin järjestämistä. Musiikkiopiston konsertteja Ylivieskassa Kulttuurikeskus	

				<p>Akustiikan lisäksi, kirkossa, palvelukodeissa ja päiväkodeissa. Konsertit pääsääntöisesti ilmaisia. 61 konserttia, n.3000 kuulijaa.</p> <p>Kansalaisopistolla on 42 liikunnan kurssia. Kuoroja 7 ja orkestereita 8, joilla useita esiintymisiä alueellamme. Teatteriryhmiä 5, joilla näytäntöjä oli 31 kpl.</p>
		Järjestämme kuntalaisten toiveiden ja tarpeiden mukaista koulutusta ja kursseja		<p>Käyttäjäpalautteet kerättiin hyvinvointipalveluilla keväällä 2023 ja palaute pyrittiin huomioimaan syksyn suunnittelussa</p> <p>Kansalaisopistolla on 293 kurssia Ylivieskassa, kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin, fyysisen, psyykkisen ja/tai sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen</p>
	<p>Hyvinvointikertomuksen mittarit (Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa)</p>	Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	Osuudet parantuneet vuoden 2022 tasosta	<p>Perusopetus 5. luokka: 33,3 % sekä 8. luokka: 38,5 %</p> <p>Vuosi 2023 Perusopetus 5. luokka: 29,2% sekä 8. luokka 34,9 %</p>

4. Otamme käyttöön palvelujen kehittämisessä uusia osallisuuden keinoja	Kehitämme palveluita yhdessä asukkaiden kanssa jo palveluiden suunnitteluvaiheessa hyödyntämällä osallistavan suunnittelun menetelmiä sekä luomalla lisää puitteita asukkaille osallistumisen mahdollistamiseksi.	Uusia osallisuuden keinoja ja menetelmiä on otettu käyttöön. Työllisyyspalveluiden raportit, asukaskyselyt, säännölliset yhteistyötapaamiset, paikallisen kokemuseräisen datan kerääminen	Osallistava budjetointi, asukaskyselyt toiminnan suunnittelun tueksi ja palautteen keräämiseksi
	Laajennamme työllisyystoimijoiden kenttää hakemalla uusia toimijoita kolmannelta sektorilta ja yrityksistä yhteistyökumppaneiksi työllisyysdenhoitoon.		
	Toteutamme säännöllisesti asukaskyselyitä ja hyödynnämme tuloksia toiminnan kehittämisessä ja päätöksenteossa.		Asiakaskyselyt, kuulemistilaisuudet toiminnan suunnittelun osalta Tulosten pohjalta käynnistettiin monipuolisia kehittämistoimenpiteitä.

				<p>Kansalaispistolla kurssiarviointeja palautui 729 kpl. Kurssien keskiarvo oli 4,27 (1-5) Otamme jatkuvasti kurssitoivomuksia vastaan ja pyrimme toteuttamaan niitä mahdollisuuksien mukaan.</p>	
		<p>Lisäämme järjestötyön mahdollisuuksia, yhteistyötä sekä tapahtumisen koordinoitua järjestöjen ja kaupungin välillä pitämällä säännöllisiä yhteistyötapaamisia sekä lisäämällä yhteisiä hankkeita.</p>		<p>Urheiluseurojen ja yhdistysten tapaamiset järjestetty 2-4krt/vuosi</p> <p>SunPampas-viikko</p>	
<p>LaNu-työryhmä Lasten,</p>	<p>1. Järjestämme maakunnallisesti laadukkaat koulutuspalvelut</p>	<p>Panostamme laadukkaisiin varhaiskasvatus-, perusopetus- ja nuorisopalveluihin:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Laadukkaat toimitilat o Toimiva palveluverkko o Perhekeskusmalli o Ohjaamo-toiminta o Etsivä nuorisotyö 	<p>Asiakaskyselyt, peruskoulun jälkeisten koulutuspaikkojen määrä, Peruskoulusta ja lukiosta sijoittuvat,</p>	<p>Nuorisopalveluiden toiminta laajentui ja vahvistui uusien toimitilojen myötä. Avoin ja kerhotoiminta on tavoittanut laajasti 9-17 vuotiaat. Ohjaamo on avoinna ilman ajanvarausta kolmena iltapäivänä viikossa, etsivät nuorisotyöntekijät tavoitettavissa päivittäin, avointa toimintaa myös yli 16-vuotiaille nuorille. Koulunuorisotyötä toteutetaan kaikilla sekä peruskouluissa että toisella asteella.</p>	<p>Kaupunginhallitus, sivistyslautakunta</p>

Nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen			Yhteistyön tiivistäminen sivistystoimen ja hyvinvointitoimialan välillä.
		Kehitämme varhaiskerhojen toimintaa varhaiskasvatuksen rinnalla.	Varhaiskasvatuskerhojen toiminta alkoi 2016, varhaiskasvatuksen vaihtoehtona yli 3-vuotiaille kotihoidossa oleville lapsille. Varhaiskasvatuskerhojen lapsimäärä on vähentynyt edelleen vuoden 2023 aikana, Kirjastokerho alakoululaisille.
		Olemme edelläkävijöitä uusissa oppimisen ja opettamisen tavoissa: o Kehitämme palveluyksiköiden toimintakulttuuria lapsi- ja nuorilähtöisesti o Kehitämme laaja-alaisesti oppimisen tuen muotoja o Uusien koulujen käyttöönotto ja kehittäminen kaikkien koulujen kehityksen tukena	Lasten- ja nuorten lukemisen edistäminen kirjastopalveluiden painopisteenä 2023

		Otamme käyttöön perusopetusikäisten harrastemallin. Järjestämme koulupäivän yhteyteen monipuolista kerhotoimintaa eri yhteistyökumppaneiden kanssa		Harrastava Ylivieska- mallin käytön jatkaminen ja kehittäminen	
		Kehitämme aktiivisesti lukio-opetusta lukion vetovoimaisuuden vahvistamiseksi.		Muun harrastetoiminnan synkronointi Harrastava Ylivieska-mallia tukevaksi (liikuntapalvelut ja Nuorisopalvelut)	
		Mahdollistamme toisen asteen yhdistelmäutkintojen suorittamisen.		Akatemiat toiminta käynnissä ja laajentunut useissa eri lajeissa.	
		Mahdollistamme korkeakouluopinnot alueella yhteistyössä eri yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.			

	<p>2. Parannamme lasten, Nuorten ja lapsiperheiden palveluiden tuloksellisuutta</p>	<p>Vaikuttavuuden lisäämiseksi kehitämme ja optimoimme yhteistyössä Pohteen ja kolmannen sektorin kanssa toimintatapoja palveluiden yhdyspinnoilla, Lanu-työryhmä</p>		<p>Tiivis yhteistyö Pohteen valmistelutyössä. Ankkuri-toiminnan valmistelutyötä.</p> <p>Varhaiskasvatuspalvelut ovat olleet mukana vuoden 2023 aikana erilaisissa verkostomaisissa työryhmissä. Monialaiset verkostot koostuvat lasten ja nuorten palveluiden järjestäjätahon ja eri toimijoiden kokoonpanoista. Tavoitteena tiedonsiirto, tiedon ajantasaisuus ja toimintamallien kehittäminen.</p>	
<p>Kaikki ikäryhmät</p>	<p>1. YHESSÄ! Ylivieskalaisten hyvinvointi yhteiseksi tavoitteeksi elintapoihin vaikuttamalla ja henkiseen hyvinvointiin tähtävällä toiminnalla</p>	<p>Haastamme ylivieskalaiset huolehtimaan hyvinvoinnista esimerkiksi erillaisin tempauksin liikuntaan, kulttuuriin, elämyksiin</p>		<p>Liikuntakampanjat; polkupyörä, hiihto, uinti</p> <p>Kirjastopalveluiden tapahtumat kuntalaisille (kirjailija- ja musiikkivieraat</p> <p>Kulttuuripalveluiden järjestämiä matalankynnyksen tapahtumia kaiken ikäisille, mm. joulunavajaiset uudella kasarmintorilla, SunPampas-viikko</p>	<p>Kaikki hallintokunnat yhteistyössä Kallion ja 3. sektorin kanssa</p>

	<p>Kaupungin hyte-työ tutuksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapset: Esim. piirretään aiheesta minä ja perhe • Nuoret: Hyte-työryhmä jalkautuu eri oppilaitoksiin ja osallistuttaa nuoria kertomaan omasta kokemuksesta "mitä hyvinvointi on" • Työkäiset: Info-paketteja hyvinvointiin • Ikääntyvät: Asukasiloja hyvinvointiteemalla 	Oma-arviointi	<p>Liikuntaneuvonnan tarjoaminen maksutta kaikille kaupunkilaisille, jossa teemoina uni, ravinto ja liikunta</p> <p>Suuhygienian tiedon jalkauttaminen yhteistyössä kirjastopalvelut ja Pohde</p> <p>Nuorisopalvelut järjestämä yhteistyötilaisuus poliisin kanssa nuorille ja heidän vanhemmilleen nuorisotalolla.</p> <p>Illoisesti yhdessä- aamupäivät vaihtuvilla hyvinvointiteemoilla</p>	
	<p>Arvostamme jokaista työntekijää ja huolehdimme työhyvinvoinnista, jolla turvaamme myös laadukkaiden palveluiden tarjoamisen</p>		<p>Työsuhdepolkupyöräetus</p> <p>Varhaiskasvatuksessa vuoden 2023 toiminnan painopisteenä hyvinvoiva kasvuyhteisö, jossa sekä lapset että henkilökunta voivat mahdollisimman hyvin. Asiaa on edistetty hyvinvointia lisäävin toimenpitein varhaiskasvatussyksiköissä; (työn tauotus, riittävät sijaisresurssit, (kehitys)keskustelut, koulutukset, tyhy-toiminta jne. Lisäksi Tuki varhaiskasvatuksessa -hankkeen myötä on pystytty kehittämään leikki- ja oppimisympäristöjä hyvinvoinninkin näkökulmasta.</p>	

		Oman hyvinvoinnin tunnistaminen			
	2. Ylivieska – Savuton kunta 2021	Savuton kunta prosessi aloitetaan kaupungilla	Savuton kuntatavoitteen saavuttaminen		Kaikki hallintokunnat yhteistyössä Kallion työterveyshuollon kanssa
		Kartoitetaan mahdolliset tukitarpeet henkilöstön savuttomuuden turvaamiseksi			
	3. Ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen	ehkäisevän päihdetyön mallin luominen ja sen käyttöönotto	Oma-arviointi Indikaattoritieto	Yhtesiyö Pohteen kanssa. Mukana olo alueellisessa ehkäisevän päihdetyön kehittämissyöryhmässä	Yhteistyöä kaupunki, peruspalvelukuntayhtymä Kallio ja eri toimijat
4. Digituki kuntalaisten osallisuuden parantajana	Pyritään tuottamaan kaupungin informaatioverkossa saavutettavuusdirektiivin mukaisesti sekä tarjoamaan digitukipalveluita kuntalaisille.	Oma-arviointi	Palvelupiste neuvoo asukkaita ja ohjaa tarvittaessa oikean tahon luo	Kaikki hallintokunnat	

Yhteenveto

Kerätyn hyvinvointitiedon pohjalta voidaan todeta, että monessa asiassa on nähtävillä hyvinvoinnin kasvamista eri lkäryhmissä. Hyvästä kehityksestä huolimatta, osa indikaattoreista jatkoi heikkenemistä. Keskisimpiä tunnistettavia asioita lasten- ja nuorten osalta on, että harvempi nuori kokee itsensä yksinäiseksi sekä yhä harvemman fyysinen toimintakyky on heikkoa 5- ja 8-luokkalaisten keskuudessa. Myös nuorisotyöttömyys jatkoi laskua. Lasten ja nuorten harrastuneisuus kasvoi ja valtaosa harrastaa jotain vähintään kerran viikossa. Ylipaino 8.-ja 9-luokkalaisten keskuudessa jatkoi nousuaan ruokailutottuksissa oli heikentymistä eri Indikaattoreissa. Yhä useampi nuori kokee, että omalta paikkakunnalta on helppo hommata huumeita. Myös yhä useampi 8.- ja 9-luokkalainen kokee oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Työikäisten osalta työttömien osuus työvoimasta kasvoi hieman, Rakennetyöttömyys puolestaan laski hieman edellisestä vuodesta ja pysyi samalla alhaisempana kuin pohjois-pohjanmaalla yleisesti. Sairaspäivärahaa saaneiden määrä pieneni 16 - 64 vuotiaiden keskuudessa. Mielenterveysperusteisesti sairaspäivärahaa saaneiden 25.-64-vuotiaiden määrä jatkoi tasaista kasvuaan. Myös poliisin tietoon tulleet huumausainerikkomukset kasvoivat lähes puolella vuodesta 2022.

Ikääntyneiden osalta kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot jatkoivat laskua Ylivieskassa vuonna 2022. Huomattavaa myös oli, että erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen määrä jatkoi laskua 65 vuotta täyttäneiden osalta. Ylivieskan kaupunki on panostanut ikäihmisten aktivoimiseen ja toimintojen parantamiseen, tästä hyvänä esimerkkinä kasvaneet vapaa-ajanpalveluiden käyttöaste eläkeläisten keskuudessa.

Moni tavoite ja toimenpide vuonna 2023 on toteutunut suunnitelmien mukaan. Nykytilan analyysi auttaa ohjaamaan toimenpiteitä tulevaisuudessakin oikeisiin paikkoihin. Hyvinvoinnin edistämistyö on kaikkien toimialojen ja sidosryhmien yhteistyön tulos. Jatkossakin on ensiarvoisen tärkeää jatkaa tiivistä yhteistyötä pohjaten olemassa olevaan tietoon.

Valtuustokäsittely

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023 on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa xx.xx.2024, kaupunginhallituksessa xx.xx.2024 ja kaupunginvaltuustossa xx.xx.2024

Lähteet

www.sotkanet.fi / kouluterveyskysely
Tilastokeskus ; www.stat.fi

Aluejaot © MML, 2014

Kunnan tiedot

Ylivieska / Pohjois-Pohjanmaa	
Asukasluku 31.12.2023	15 369 / 418 205
Väestöennuste 2030	15 455 / 418 307
Ikärakenne 2023 (% väestöstä)	
• 0-17-vuotiaita	Vuonna 2023: 24 / 22 %.
• 18-64-vuotiaita	Vuonna 2023: 54 / 57 %.
• 65 v. täyttäneitä	Vuonna 2023: 22 / 21 %.
Koulutustasomittain 2023	362 / 393
Väestöllinen huoltosuhde 2023	72,3 / 63,2
Taloudellinen huoltosuhde 2023	140 / 142

Erityispiirteet

Ylivieskan kaupunki on reilun 15 000 ylivieskalaisen kaupunki Kalajoen varrella Pohjois-Pohjanmaalla. Kaupunkilaiset itse kuvaavat Ylivieskassa sopivan kokoiseksi, rauhalliseksi ja eloisaksi. Olemme paitsi Ylivieskan seutukunnan, myös 95 000 ihmisen markkina-alueen keskus. Kaupunkiamme voi kutsua palvelukaupungiksi; työpaikoitamme yli 70 % on palvelualojen, kiitos runsaiden päivittäistavara- että erikoisliikkeiden. Meidät yhdistetään usein rautatiehen; kaupunkimme sijaitsee pääradan varrella. Maanteitse olemme liikenteen solmukohtassa. Olemme aktiivinen tapahtumakaupunki, jossa on monipuoliset sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet. Kulttuurikeskus Akustiikka on toimijana valtakunnallisestikin tunnettu. Kaupungissa järjestetään useita isoja tapahtumia vuosittain; [SunPampas](#), [Ryyskypäivät](#), Kauppojen Yö ja useat ravitapahtumat. Lisäksi ylikunnalliset toimijat; Ylivieskan seudun musiikkiopisto ja Ylivieskan seudun kansalaisopisto ovat aktiivisia ja suosittuja toimijoita alueellamme.

Hyvinvoinnin strategiset kärjet ja painopistealueet

Kaupungin uuden strategian 2022–2030 yksi kolmesta kärjestä on Palveluista hyvinvointia. 1) Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin- ja terveydenedistämispalvelut. 2) Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina.

Hyvinvoinnin tila (Ylivieska/P-P maakunta, **pun.**= muutos huonompaan **vihr.** = muutos parempaan)

Asuminen ja elinympäristö

- [1 hengen asuntokunnat](#): 42/45 %
- [Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat](#): 1,9 / 1,5 %
- [Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnista](#) 27,4/28,4 %
- [Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65+ v](#): 436/300 per 10 000

Ihmissuhteet ja osallisuus

- [Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa 4-5. luokkalaiset](#) 3,2/2,7 %
- [Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa](#) 67,1 %/67,4 %

Ylivieskassa erittäin aktiivinen järjestökenttä. Yhdistyksiä kaupungissa noin 200 aktiivisesti toimivaa yhdistystä

Vapaa-aika

- [Kirjaston kokonaislainaukset](#): 19,6/17,4 per asukas

Monipuoliset harrastusmahdollisuudet sekä aktiiviset toimijat ovat laajastikin tunnus-tettuja tosiasioita.

<ul style="list-style-type: none"> • Pitää koulunkäynnistä, 4-5. lk 2021: 71/73 % • Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat 2022: 8,6/6,4 % • Työttömät 2023: 8,4/11,0 % työvoimasta • Nuorisotyöttömät 2023: 10,6/15,2 % • Pitkäaikaistyöttömät 2022: 25/33 % työttömistä 	<ul style="list-style-type: none"> • Lasten pienituloisuusaste: 12,5/13,1 • Kiinnostavat harrastukset liian kalliita, 8-9. lk: 24/23 % • Toimeentulotukea pitkäaik. saaneet 25-64-v. vuodessa: 1,3/1,6 % • Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v.: 8,1/7,7 % • Toimeentulotukea saaneet 65 v. täyttäneet: 1,5/1,3 % 	 <h3>Terveys ja mielen hyvinvointi</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Kokee terveytensä keskitasoiseksi tai huonommaksi, 4-5. lk 2021: 10,8/10,4 % • Mielialaan liittyviä ongelmia viimeisen kahden viikon aikana, 4-5.lk 2021: 21,4/20,7 % • Sairastavuusindeksi (THL, ikä-vaikointu): 116/120 • Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v: 4,6/4,2 %
 <h3>Elintavat</h3> <p>Yläkouluikäiset:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nukkuu arkisin alle 8 h 2021:34,1/36,5 % • Ylipaino: 20,3/15,5 % 	 <h3>Toimiva arki</h3> <p>Lapset, nuoret ja lapsiperheet: Laaja kouluverkko, ammattikorkeakoulu, monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja palvelut Työikäiset: Työtä ja toimeentuloa monipuolisesti Ikääntyvät: Palvelut, ympäristö</p>	 <h3>Palvelut</h3> <p>Kunnan terveydenedistämistä-aktiivisuus (TEA):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuntajohto: 65/71 • Liikunta: 68/79 • Perusopetus: 59/63 • Lukiokoulutus 50/65 • Perusterveydenhuolto 54/68 • Kulttuuripalvelut 83/75

Keskeiset hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet

TALOUS JA ELINVOIMA: Vahvuudet: Väestö, työttömyyden väheneminen sekä laaja palveluverkosto. **Heikkoudet:** Huutosuhteen kehitys, korkea lainakanta

LAPSET JA NUORET: Vahvuudet: Lasten ja nuorten sekä nuorten aikuisten määrä on korkea, yksinäisyyden kokeminen vähentynyt, nuorisotyöttömyyden vähentyminen, Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien määrä vähentynyt, peruskouluikäisten tupakkatuotteiden käyttö vähentynyt, raittius lisääntynyt. **Heikkoudet:** Lasten ja nuorten kokemus omasta terveydentilasta keskinkertainen tai huono, liikunnan vähentyminen arjessa nuorimmilla, ylipainon lisääntyminen, kannabiskokeilujen määrä on meillä suurempaa verrattuna kuntiin verrattuna

TYÖIKÄISET: Vahvuudet: Alkoholijuomien myynti Ylivieskassa vähentynyt, työllisten määrä kasvanut tasaisesti, rakennetyöttömyys on vähentynyt 15–64-vuotiaiden joukossa. **Heikkoudet:** Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuus kasvanut. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien määrä suurempaa verrattuna alueeseen.

IKÄIHMISET: Vahvuudet: Kaatumisiin ja putouksiin liittyvät hoitajaksot 65 täyttäneillä/10 000 vastaavan ikäisistä vähentyneet merkittävästi, aktiivinen järjestökenttä. **Heikkoudet:** Huoltosuhteen heikkeneminen.

KAIKKI IKÄRYHMÄT: Vahvuudet: Aktiivinen järjestökenttä, asukasmäärän kehitys myös jatkossa. **Heikkoudet:** Mie-

Hyvinvointitavoitteet 2021–2024

YHESSÄ! - Ylivieskalaisten hyvinvointi yhteiseksi tavoitteeksi elintapoihin vaikuttamalla ja henkiseen hyvinvointiin tähtäävällä toiminnalla. 1) Haastamme ylivieskalaiset huolehtimaan hyvinvoinnistaan. 2) Kaupungin hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyö (hyte) tutuksi. 3) Oman hyvinvoinnin tunnistaminen.

Ylivieska - Savuton kunta 1) Savuton kunta -prosessi aloitetaan kaupungilla. 2) Kartoitetaan mahdolliset tukitarpeet henkilöstön savuttomuuden turvaamiseksi.

Ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen - Ehkäisevän päihdetyön mallin luominen ja sen käyttöönotto.

Digituki kuntalaisten osallisuuden parantajana - 1) Pyritään tuottamaan kaupungin informaatio verkossa saavutettavuusdirektiivin mukaisesti sekä tarjoamaan digitukipalveluita kuntalaisille, 2) Osallistutaan maakunnalliseen digitukiohjelman kehittämiseen. 3) Organisaatioon nimetään digitukihenkilä/-henkilöt

Lisätietoa:
Kunnan hyvinvointikertomus:
www.ylivieska.fi/suunnitelmaj-raportit

Yhteystiedot:
Kaupunginjohtaja Maria Sorvisto, p. 044 4294 210
Hyvinvointijohtaja Joose Kempainen, p. 044 4294 423
Sähköposti: etunimi.sukunimi@ylivieska.fi